

30 éves a nemzetiségi televíziózás

Gémesi Ferenc

szakállamtitkár, Miniszterelnöki Hivatal

A kisebbségi közszolgálati televíziózás évfordulójára

A Magyar Köztársaságban törvények garantálják a nemzeti és etnikai kisebbségek számára anyanyelvük megjelenését a közszolgálati médiában. A szabályozás a magyar Országgyűlésben másfél évtizeddel ezelőtt, a kisebbségi jogok széles körű elismertetése keretében került megfogalmazásra. Az Európa szerte pozitívan értékelt jogi normák megszületését követően jelentősen megnőtt a közszolgálati Magyar Rádióban és Magyar Televízióban készülő nemzetiségi adások száma, adásideje, és több mint tíz éve immár valamennyi hazai kisebbség rendelkezik anyanyelvű rádiós és televíziós műsorral. A törvényi háttér lehetőséget teremtett a korábban létesített nemzetiségi médiaműhelyek megerősítésére, a megszülető új intézmények pedig eredményesen építhettek – a gyakorlatban már eredményes – kisebbségi szerkesztőségek tapasztalataira.

A Magyar Televízió Kisebbségi Szerkesztősége, mely az idén emlékezhet meg alapítása kerek évfordulójáról, munkája alapján az elmúlt 30 évben a hazai kisebbségi közélet egyik legfontosabb intézményévé vált. A Pécssett alapított szerkesztőségben indított szakmai programnak köszönhetően az egyes kisebbségi közösségek köréből elismert televíziós szakemberek kerültek ki. Az általuk vezetett médiaműhelyekben egyedülálló kulturális értékek teremtődtek. A televíziós alkotások révén a kisebbségi közösségek értékei a lehető legszélesebb körben válhattak ismertté, és lettek egyben a magyar kultúra integráns részei. E munka elismeréseként a Magyar Köztársaság miniszterelnöke az elmúlt évben Kisebbségekért Díjban részesítette a televíziós alkotóműhelyt.

Napjainkban az elektronikus média új kihívások előtt áll. A technikai változások a kisebbségi televíziós szerkesztőség munkáját is érintik majd. Az új helyzetben a közszolgálati Magyar Televízióban továbbra is

biztosítani kell, hogy valamennyi magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségnek anyanyelvű programja legyen. Ugyancsak fontos, hogy a kisebbségek kulturális autonómiája kiszélesítése keretében megerősödjenek a nemzetiségi szerkesztőségek. E cél elérése érdekében a közelmúltban, a kisebbségi törvény módosításával tovább szélesítettük a közszolgálati kisebbségi televíziózás törvényi kereteit, hiszen a kisebbségi kulturális autonómia egyik alapintézményének tekintjük a közösség anyanyelvén jelentkező közszolgálati televíziós műsorszolgáltatást.

Magyarország nemzetközi kisebbségvédelmi dokumentumokhoz való csatlakozásával is megerősítette, hogy biztosítani kívánja a kisebbségek anyanyelvű médiája működtetésének feltételeit. Kötelezettséget vállaltunk arra is, hogy hozzájárulunk a nemzetiségi médiaszakemberek folyamatos képzéséhez. E téren továbbra is együttműködést szorgalmazunk a kisebbségeink országos önkormányzatai és az anyaországuk közszolgálati médiainstítményei között, amely programban kiemelten számítunk a többségi közszolgálati televízió segítségére is.

A Magyar Televízió Kisebbségi Szerkesztősége sokat tehet azért, hogy a társadalomban toleráns légkör alakuljon ki a többség és a kisebbségek között. Közös érdekünk, hogy a köztudatban reális, előítélet-mentes kép alakuljon ki a különböző nyelvet használó, egymástól eltérő kulturális hagyományokkal rendelkező társadalmi csoportokról, ezek sorában Magyarország egyetemes értékeit gazdagító kisebbségekről. Az európai uniós közösség országai közötti integrációhoz hazánk a kisebbségei által is teremtett értékek felmutatásával kíván hozzájárulni. Ezen értékek megjelenítése terén továbbra is kiemelt szerep hárul a Magyar Televízió harminc esztendőes kisebbségi szerkesztőségére.

Meggyőződésünk, hogy a megalakulása három évtizedes évfordulójára való megemlékezésre készülő médiaműhely, a Magyar Televízió Kisebbségi Szerkesztősége sikeres lesz a továbbiakban is. Pozitív törekvéseik megvalósítása érdekében, a kisebbségek anyanyelvű médiája megerősödése terén továbbra is számíthatnak a Magyar Köztársaság Kormánya támogatására.

Dr. Kállai Ernő,

az Országgyűlés nemzeti és etnikai kisebbségi jogok biztosa

„Közösséget építő erő...”

A hazai nemzetiségek asszimilációja, beolvadása a többségbe, nyelvvesztése – az alkalmazkodási kényszer miatt – sajnos természetes folyamat. Szerencsére azonban lassú folyamat. Sőt, ha okosan járunk el, talán is visszafordítható. A nemzetiségi nyelvet és identitást ugyanis, ahogyan el lehet veszíteni, úgy vissza is lehet szerezni. Az elfelejtett nemzetiségi nyelv megtanulható, és ha az élet részévé is válik, ha megélt nyelvként, a kultúra csatornájaként felmutatható, közösségképző, közösség (vissza)építő ereje lesz.

Ennek egyik leghatékonyabb eszköze a televízió. A nemzetiségi anyanyelvről, a kultúráról, a hagyományokról, az önazonosságról képekben beszélő nemzetiségi televíziózás ezért felmérhetetlen jelentőségű. Jó lenne, ha ezt mindenki – műsorkészítők és nézők, politikusok és televíziós vezetők – mindenkor elsődleges szempontnak tekintenék a kulturális identitás, és a kisebbségi televíziózás megőrzése érdekében.

Dobos Menyhért,

MTV Közéleti Igazgató

Köszöntő

Egy ország mentálhigiénés állapotát jól jellemzi a többség és a kisebbség aktuális viszonya. A kapcsolat folyamatos ápolása, javítása nem pusztán gesztus az idegen ajkú állampolgárok felé, hanem nemzeti érdek is.

A Magyar Televízió harminc évvel ezelőtt, a térségben egyedülálló módon indította el kisebbségi adásait, melyek mára tizenhárom nemzetiséghez szólnak, hozzájárulva nemzeti identitásuk, kulturális értékeik megőrzéséhez. Az eltelt időszakban a köztévé jól felkészült, szakképzett csapata igazi műhelymunkában végzi feladatát. A magas színvonalú alkotói tevékenységet rangos nemzetközi díjak egész sora bizonyítja.

Kedves Munkatársaim! Kívánom, hogy ez a páratlan kollegiális szellem a jövőben is legyen alapja munkátoknak és szülessenek olyan alkotások, amelyeket méltán nevezhetünk közszolgálatinak.